

การไต่หนังสืออ้างอิง

ในท้องสมุคโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา - ส่วนกลาง

นาง อัครพร พรหมสิงห์

006546

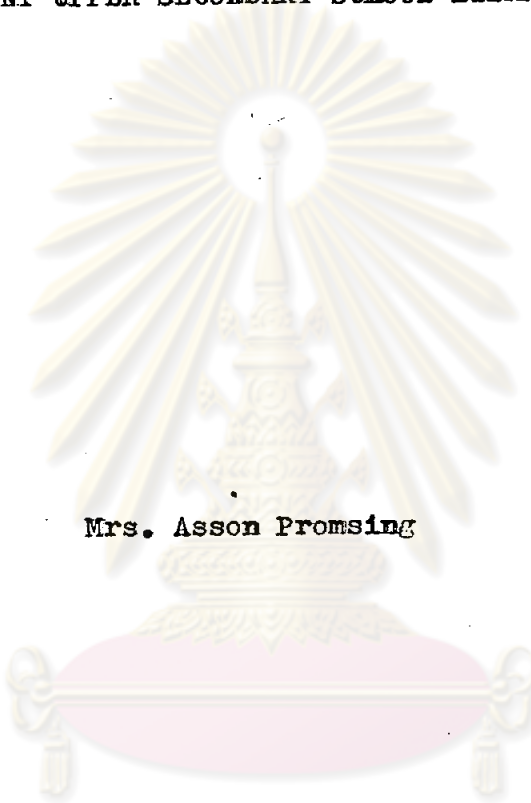
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๒

THE UTILIZATION OF REFERENCE BOOKS
IN THE GOVERNMENT UPPER SECONDARY SCHOOL LIBRARIES - CENTRAL AREA

Mrs. Asson Promsing

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา - ส่วนกลาง

โดย

นางอักษร พรหมสิงห์

แผนกวิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์จุฑามาศ สุวรรณโคจร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เขียวดี ราชชัยกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

สุพรรณิการ์ นวนาค
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประทีฐ นวนาค)

สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงศ์
.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงศ์)

จุฑามาศ สุวรรณโคจร
.....กรรมการ

(อาจารย์ จุฑามาศ สุวรรณโคจร)

เขียวดี ราชชัยกุล
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เขียวดี ราชชัยกุล)

สุนทรี หังสสุต
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุนทรี หังสสุต)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้นั่งสีอั่งอิงในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา - ส่วนกลาง

ชื่อ นางอัครพร พรหมสิงห์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์จุฑามาศ สุวรรณโครท
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขาวดี รางชัยกุล

แผนกวิชา บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา ๒๕๒๑

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสำรวจการใช้นั่งสีอั่งอิง
ตลอดจนปัญหาและความต้องการในคานานั่งสีอั่งอิง รวมทั้งการให้บริการตอบ
คำถามและช่วยการค้นคว้า ในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด
กรมสามัญศึกษา - ส่วนกลาง

ข้อมูลในการวิจัยได้มาจากหนังสือและวัสดุการอ่านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ
นั่งสีอั่งอิง รวมทั้งบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในห้องสมุดโรงเรียน
จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ๑๖ คน และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่ม
ตัวอย่างประชากรที่เป็นบรรณารักษ์ ครูอาจารย์ นักเรียน จาก ๑๖ โรงเรียน
จำนวน ๘๑๖ คน แบบสอบถามได้รับคืนมา ๗๘๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๕
ข้อมูลต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์และเสนอเป็นคำร้อยละ คำจำกัดความ และคำ
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

๑. การรู้จักวิธีใช้นั่งสีอั่งอิง พบว่าครูอาจารย์รู้จักวิธีใช้ค่อนข้าง
มากอยู่ ๒ ประเภท คือ นั่งสีอั่งอิงเฉพาะวิชา และพจนานุกรม ตามลำดับ

ส่วนนักเรียนรู้จักวิธีใช้พจนานุกรมค่อนข้างมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชา สำหรับนามานุกรม ครูอาจารย์รู้จักวิธีใช้ค่อนข้างน้อย และนักเรียนรู้จักวิธีใช้น้อย

๒. ระคับการใช้ หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชายังเป็นประเภทเดียวกับที่ ครูอาจารย์และนักเรียนมีระคับการใช้ค่อนข้างมาก ส่วนประเภทที่มีระคับการใช้ น้อย สำหรับครูอาจารย์ รวมทั้งนักเรียน คือ นามานุกรม

๓. การให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของบรรณารักษ์ โดยให้หนังสืออ้างอิง ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ใช้หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชา ในการให้บริการค่อนข้างมาก อีก ๓ ประเภท ที่มีระคับการใช้รองลงมา คือ หนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์ พจนานุกรม และสารานุกรม

๔. ปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิงที่ครูอาจารย์ นักเรียน ประสบอยู่ คือ ๑. มาจากหนังสืออ้างอิง ๒. มาจากบริการทั่วไปของห้องสมุด ผลการวิจัย ปรากฏว่า ไม่มีครูอาจารย์และนักเรียนเห็นว่าปัญหาที่ประสบอยู่ในระดับมากหรือ มากที่สุด นอกจากอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ เกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงที่ครูอาจารย์เห็นว่ามีมากกว่าปัญหาอื่น ๆ คือ การไม่มี หนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการ ส่วนนักเรียนเห็นว่า หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดมีน้อย ปัญหาที่มาจากบริการทั่วไปของห้องสมุดคือ ทั้งอาจารย์และนักเรียนมีความเห็นตรง กันว่า ห้องสมุดเล็กเกินไปไม่สะดวกในการใช้ เป็นปัญหาที่ประสบมากกว่าปัญหา อื่น ๆ

๕. ปัญหาการค้นคว้ามหาวิทยาลัย

๕. ความต้องการในการปรับปรุงคานหนังสืออ้างอิง อันดับแรกสำหรับ อาจารย์ คือ ต้องการให้จัดหาหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาให้มากขึ้น รองลงมา คือ ต้องการให้จัดหนังสืออ้างอิงบนชั้นให้เป็นระเบียบ ซึ่งตรงกันข้ามกับนักเรียน ที่ต้องการให้จัดหนังสืออ้างอิงบนชั้นให้เป็นระเบียบ เป็นความต้องการให้ปรับปรุง

อันคับแค้น รongลงมาต้องการให้จัดหาหนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาให้มากขึ้น

๖. การดำเนินงานด้านหนังสืออ้างอิง การวิจัยครั้งนี้พบว่าห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดหนังสืออ้างอิงอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บรรณานุกรมและบรรณานุกรม หนังสืออ้างอิงที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีเพิ่มขึ้น คือ อักษรานุกรมชีวประวัติ การให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บรรณารักษ์รับฝึกขอบเพียงผู้เดียว แต่เคยประสบปัญหาในการให้บริการนาน ๆ ครั้ง เครื่องมือช่วยการค้นคว้า บรรณารักษ์ไม่ได้ทำเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Utilization of Reference Books in
 the Government Upper Secondary School
 Libraries - Central Area

Name Mrs. Asson Promsing

Thesis Advisors Mrs. Chutamart Suwanakroth
 Assistant Professor Dr. Yavadee Rangchaikul

Department Libraries Science

Academic Year 1978

ABSTRACT

The main objective of this research was to study the utilization of reference books including problems and needs of teachers and students in the Government Upper Secondary School Libraries - Central Area. The study also included reference services rendered by these libraries to teachers and students.

The information and data were obtained from reference and printed materials related to reference books, reference services in school libraries, interview and questionnaires. Interviews were made with 16 school administrators and questionnaires were responded by 16 librarians, 150 teachers and 630 of students from 16 schools, which comprised 97.55 percent of a total of 816 subjects under study. The data gathered from the questionnaires were presented in

percentages, means and standard deviations.

Findings are (1) Analyses of the data showed that teachers knew how to use subject reference books and dictionaries, respectively, better than other reference materials. In a reverse order, students knew how to use dictionaries and subject reference books, respectively, better than other reference materials. Teachers knew little of how to use directories, and students knew even less of how to use these. (2) The extent to which subject reference books were actually used was quite great for teachers and students, whereas directories were used by them at a smaller extent. (3) The frequencies of use were very high on subject reference books, high on geographical sources, dictionaries and encyclopedias. (4) Problems were encountered in the use of reference books and general library services. However, none of the subjects perceived those problems as being "very serious" or "serious"; most of them perceived these problems as being only moderate. The problems which were found more frequently than others was the unavailability of needed reference books. Students tended to consider that reference books were available in small numbers. In respect to problems associated with general library services, teachers as well as students tended to take the view that the libraries were too limited in space. (5) On the needs for improvement of reference collection, the first priority ranked by teachers

was to increase the members of subject reference books. Of second priority was to organise reference books on the shelves in good orders. On contrary, students considered organizing reference books as the first priority and increasing the numbers of subject reference books as second priority. (6) The study revealed that most of the libraries were not provided sufficient reference books, especially bibliographies and periodical indexes. Reference books which most of the librarians would like to increase were biographical dictionaries. It was found that the librarian was solely responsible for reference services and seldom meet problems. Little attempt was made in providing reference tools such as bibliographies and periodical indexes.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยการได้รับความกรุณาจากบุคคล
หลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์จุฑามาศ สุวรรณโคตร และผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.เขาวถี ราชชัยกุล อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณา
ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา และ
ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำขั้นต้น
ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ บรรณารักษ์ ครูอาจารย์และนักเรียน
ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ในการให้ข้อมูลและ
ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ อาจารย์สำอาง อ่อนละออง อาจารย์วิภา
เกษรศิริเจริญ และคุณอุทร พรหมสิงห์ ตลอดจนศิษย์บางคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
และเป็นกำลังใจในการทำงานวิจัยครั้งนี้จนเป็นผลสำเร็จ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
รายการตารางประกอบ.....	ท
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์.....	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	๕
ขอบเขตของการวิจัย.....	๖
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๖
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	๗
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	๗
๒. หนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถาม.....	๘
หนังสืออ้างอิง.....	๘
ความสำคัญและความหมายของหนังสืออ้างอิง.....	๘
ประโยชน์ของหนังสืออ้างอิง.....	๑๑
ประเภทของหนังสืออ้างอิง.....	๑๒
การจัดเก็บหนังสืออ้างอิง.....	๓๕
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า.....	๓๖
ความหมายของบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า.....	๓๖

ความสำคัญ ของบริการตอบคำถามและช่วยการ คนควา	๓๗
วัตถุประสงค์และหน้าที่ของบริการตอบคำถามและช่วย การคนควา.....	๓๘
หนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถามในห้องสมุดโรงเรียน...	๔๐
หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดโรงเรียน.....	๔๐
ห้องสมุดโรงเรียน.....	๔๐
ลักษณะของหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดโรงเรียน.....	๔๒
ประเภทของหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดโรงเรียน.....	๔๓
การจัดบริการตอบคำถามและช่วยการ คนควาในห้องสมุด โรงเรียน.....	๕๑
ความหมายของบริการตอบคำถามและช่วยการ คนควา ในห้องสมุดโรงเรียน.....	๕๑
หน้าที่และประเภทของบริการตอบคำถามในห้องสมุด โรงเรียน.....	๕๑
ขอบข่ายของงานบริการตอบคำถามและช่วยการคนควา ในห้องสมุดโรงเรียน.....	๕๒
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถาม และช่วยการคนควา.....	๕๖
๓. วิธีดำเนินการวิจัย.....	๖๓
การเลือกกลุ่มโรงเรียน.....	๖๓
วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	๖๔
เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๖๕

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๒๗
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๓๐
ภาค ก.....	๓๑
ภาค ข.....	๔๒
ตอนที่ ๑.....	๔๒
การดำเนินงานตามหนังสืออ้างอิงและบริการ	
ตอบคำถาม.....	๔๒
การใช้หนังสืออ้างอิงของบรรณารักษ์ในการให้บริการ	
ตอบคำถามและช่วยการคนกว่า.....	๕๓
การใช้หนังสืออ้างอิงของครูอาจารย์และนักเรียน..	๕๔
ปัญหาที่เกิดจากการใช้หนังสืออ้างอิงและการใช้	
บริการทั่วไปของห้องสมุด.....	๕๖
ความต้องการให้ห้องสมุดปรับปรุงเกี่ยวกับงาน	
หนังสืออ้างอิง.....	๕๘
ตอนที่ ๒.....	๕๘
สรุปข้อมูลที่ไต่จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน	๕๘
๕. สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๐๒
สรุปผลการวิจัย.....	๑๐๒
อภิปรายผล.....	๑๐๖
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	๑๑๑
บรรณานุกรม.....	๑๑๒
ภาคผนวก	
ประวัติการศึกษา	

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. สถานภาพส่วนตัวของบรรณารักษ์	๗๑
๒. หน้าที่ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ต่องานด้าน ห้องสมุดและงานการสอน	๗๓
๓. จำนวนครูอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ และ อัตราการสอนต่อสัปดาห์	๗๔
๔. อัตราการไหลของสมุดของครูอาจารย์และการกำหนด ให้นักเรียนใช้ห้องสมุดต่อสัปดาห์	๗๕
๕. จำนวนครูอาจารย์ที่มีจุดประสงค์ต่างกันในการใช้ ห้องสมุด	๗๗
๖. จำนวนคาบที่นักเรียนศึกษา ความถี่ในการใช้ห้องสมุด ต่อสัปดาห์ และหมวดวิชาที่ใช้ห้องสมุดประกอบการเรียน	๗๘
๗. จำนวนนักเรียนที่มีจุดประสงค์ต่าง ๆ ในการใช้ห้องสมุด	๘๐
๘. สถานที่ตั้ง ขนาด จำนวนหนังสือ และจำนวนที่นั่งใน ห้องสมุด	๘๑
๙. จำนวนหนังสืออ้างอิงที่ห้องสมุดมี	๘๓
๑๐. จำนวนห้องสมุดที่มีและไม่มีหนังสืออ้างอิง จำแนกตาม ประเภทของหนังสืออ้างอิง	๘๔
๑๑. จำนวนห้องสมุดที่ต้องการหนังสืออ้างอิงเพิ่มเติม จำแนกตามประเภทของหนังสืออ้างอิง	๘๕
๑๒. หน้าที่ ของผู้จัดหาหนังสืออ้างอิง	๘๖
๑๓. รายละเอียดการจัดหนังสืออ้างอิงเพื่อใช้ประโยชน์	๘๗

ตารางที่	หน้า
๑๔. หน้าที่ผู้กำหนดนโยบายและให้บริการตอบคำถาม	๘๘
๑๕. การให้บริการตอบคำถามของบรรณารักษ์	๙๐
๑๖. ความถี่ในการให้บริการช่วยการค้นคว้าของบรรณารักษ์	๙๒
๑๗. ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักการใช้หนังสืออ้างอิงของบรรณารักษ์ในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	๙๓
๑๘. ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักการรู้จักวิธีใช้หนังสืออ้างอิงของครูอาจารย์และนักเรียน	๙๔
๑๙. ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักการใช้หนังสืออ้างอิงบ่อยของครูอาจารย์และนักเรียน	๙๕
๒๐. ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงของครูอาจารย์และนักเรียน	๙๖
๒๑. ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักปัญหาการใช้บริการทั่วไปของห้องสมุดที่มีผลต่อการใช้หนังสืออ้างอิง	๙๗
๒๒. ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักความต้องการของครูอาจารย์และนักเรียน เกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินงานด้านหนังสืออ้างอิง	๙๘